

Zaměstnanecké akcie: Nový právní rámec účinný od roku 2026

Právní novinky

říjen 2025

Český Parlament v září 2025 definitivně schválil novelu, která zavádí institut tzv. kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí – laicky označovaných jako „zaměstnanecké akcie“ (Employee Stock Ownership (Option) Plan, ESOP). Cílem je umožnit zaměstnavatelům odměňovat své zaměstnance příslibem nabytí majetkové účasti ve společnosti, a to prostřednictvím zvláštních opcí, jejichž režim je nově zakotven v zákoně o dani z příjmů. Úprava vstoupí v účinnost k 1. lednu 2026.

Dosud byly české společnosti nuceny využívat různá smluvní či hybridní řešení – opční smlouvy, smlouvy o budoucím převodu podílu, či ad hoc motivační programy, jejichž vymahatelnost a soulad s právními předpisy byly často sporné. Novela tyto praktické překážky zmírňuje zavedením zvláštního právního rámce. Kvalifikovaná zaměstnanecká opce může být poskytnuta pouze tzv. kvalifikovaným zaměstnancům za podmínek specifikovaných blíže v zákoně. Nový režim počítá s uplatněním opce (*vesting*), omezením převoditelnosti, podmíněností výkonu práv atd.

Smluvní požadavky

Pro poskytnutí kvalifikované zaměstnanecké opce zákon vyžaduje písemnou smlouvu (resp. písemnou akceptaci ESOP podmínek). Doporučuje se, aby společnosti (nad rámec požadavků zákona) zakotvily také další podrobnosti, zejména detailnější pravidla pro uplatnění opcí (*vesting*), pro zpětný odkup při odchodu zaměstnance (*good leaver/bad leaver*), výkon hlasovacích práv po nabytí účasti ve společnosti, promlčecí lhůty nebo mechanismy ochrany ostatních společníků či akcionářů (*předkupní práva, tag/drag along*). Díky tomu se zvyšuje právní jistota a předvídatelnost pro všechny strany – zaměstnavatele, zaměstnance i investory.

Praktická implementace

Praktickým předpokladem fungování nového režimu bude revize zakladatelských dokumentů společností a podrobnější úprava práv a povinností zaměstnanců držících podíly či akcie po uplatnění svých opcí. V řadě případů bude nutné rovněž doplnit akcionářské dohody či investiční smlouvy tak, aby odpovídaly novému mechanismu a reflektovaly zájmy investorů dotčené existencí zaměstnaneckých akcií (zejména pokud jde o ochranu proti ředění a souvisejícího výkonu hlasovacích práv). Významnou roli sehraje také *corporate governance*: tzn. možná potřeba přenastavení rozhodovacích procesů při rozdělování zaměstnaneckých akcií, zpětném odkupu či při změnách podmínek programu.

Další kroky a doporučení

Novela tak přináší jasnější a právně ukotvený (byť zejména daňový) nástroj, který dlouhodobě chyběl. Zároveň ale otevírá prostor pro řadu otázek: do jaké míry mohou být podmínky odlišné pro jednotlivé zaměstnance nebo jak budou české soudy přistupovat k posuzování smluvních ujednání typu *good/bad leaver*. Lze očekávat, že praxe bude postupně hledat rovnováhu mezi smluvní volností a ochranou zaměstnanců.

Celkově jde o významný krok vpřed v oblasti odměňování zaměstnanců. Českým firmám se otevírá možnost nabízet zaměstnancům podíl na rostoucí hodnotě společnosti způsobem, který je právně předvídatelný a srovnatelný se zahraničím. Úspěch nové úpravy ale bude záviset na kvalitě implementace – na tom, zda společnosti včas a dostatečně přizpůsobí svou stávající korporátní dokumentaci, a připraví transparentní a férové programy.

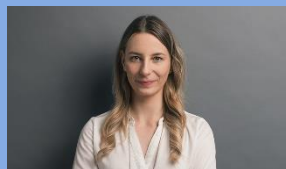
Klientům proto doporučujeme začít s přípravou již nyní, aby mohli nové možnosti využít okamžitě po nabytí účinnosti novely.

Filip Hron

Counsel

filip.hron@twobirds.com

Martina Waliczková

Advokátka

martina.waliczkova@twobirds.com

twobirds.com

Abu Dhabi • Amsterdam • Bratislava • Brusel • Budapešť • Casablanca • Dubaj • Dublin • Düsseldorf
• Frankfurt • Haag • Hamburk • Helsinky • Hongkong • Kodaň • Londýn • Lyon • Madrid • Milán
• Mnichov • Peking • Paříž • Praha • Rijád • Řím • San Francisco • Šanghaj • Singapur • Stockholm
• Sydney • Šen-čen • Tokio • Varšava

Technicko-právní nebo odborné informace uvedené v tomto dokumentu mají pouze orientační hodnotu a nelze je považovat za odbornou radu. Konkrétní právní případy vždy konzultujte s odborným právním poradcem. Bird & Bird nenese za uvedené informace žádnou právní odpovědnost.

Tento dokument je důvěrný. Autorská práva vztahující se k tomuto dokumentu a jeho obsahu náleží společnosti Bird & Bird, pokud není uvedeno jinak. Žádná část tohoto dokumentu nesmí být publikována, distribuována, vyňata, znovu použita nebo reprodukována v jakékoliv materiální podobě.

Bird & Bird je mezinárodní advokátní kancelář zahrnující Bird & Bird LLP, její pobočky a přidružená zastoupení.

Bird & Bird LLP je komanditní společnost, registrovaná v Anglii a Walesu pod registračním číslem OC340318 a je regulovaná SRA (Solicitor Regulation Authority of England and Wales). Jejím sídlem a místem podnikání je 12 New Fetter Lane, Londýn, EC4A1JP. Seznam členů skupiny Bird & Bird LLP a nečlenů, kteří jsou jmenovanými partnery a údaje o jejich příslušné odborné kvalifikaci, jsou k dispozici k nahlédnutí na této adrese.